

Б) Перекладення творів мішаної фактури на чоловічий.

Про перекладення творів з мішаного хору на чоловічий уже говорилося в попередніх розділах. Але там мова йшла виключно про переклад пісень гомофонно-гармонічної фактури, де все робиться дуже просто, за схемою: крайні голоси залишаються без змін, альт предається тенору, тенор – баритону. При аранжуванні творів мішаної фактури пропонувані схеми не діють.

Отже, перекладаючи твори такого виду хору можна йти двома шляхами:

Ой зійшла зоря

Старовинний кант.
Обробка М.Леонтовича

91 Помірно, виразно

Баритон соло

The musical score is for the song "Oy zishla zoria" (Oy zishla zoria). It is marked "91 Помірно, виразно" (Moderately, expressively) and "Баритон соло" (Baritone solo). The score is in G major (one sharp) and 6/8 time. The vocal line (Baritone) starts with a forte (*mf*) dynamic and sings: "Ой зійш-ла зо-ря ве-чо-ро-ва-я над По-ча є-вом". The accompaniment consists of four staves: Soprano (C), Alto (A), Tenor (T), and Bass (B). The Soprano and Tenor parts have a piano (*p*) dynamic and include the vocalization "Мм...". The Bass part also has a piano (*p*) dynamic. The score is divided into three measures, with a 7/4 time signature change in the second measure.

А) без зміни тональності.

Тут бас залишається незмінним, сопранова партія може передаватись партії другого тенора, альти – першому тенору через октаву, тенори – тенору другому або баритону. Все залежить від конкретного випадку. Розглянемо це на прикладі старовинного канту в обробці М.Леонтовича "Ой зійшла зоря" (приклад....)

Твір написаний для соліста баса і хору в тональності *сі* мінор. Щоб кант добре звучав у чоловічому хорі, необхідно зробити деяку транскрипцію у фактурі. В першому реченні тенор перший формується з: альти (1 такт), сопрано (2 такти); тенор другий з: тенора (1-2 такти), альти (3-4 такти); баритон з; сопранової партії (1-3 такти); бас залишається без змін.

В другому реченні фактура чоловічого хору стає іншою. Перший тенор формується з: альти (6 такт), сопрано-альта (7 такт); другий тенор – з сопрано (6 такт) та тенора (7 такт); баритон – з тенора, частково з басата сопрано (7 такт); бас залишається незмінним. У заключному епізоді тенор перший формується на основі баса (тільки стрибком *фа дієз – сі* вгору), другий – частково за рахунок баритона, частково альти, баритон – за рахунок партії сопрано, бас – без змін.

4

ста - ла. Над По - ча - є - вом *pp* *f* Вис - ту - па - ло ту -

Над По - ча - є - вом. *pp* *f* Вис - ту - па - ло ту -

7

як та чор - - - на хма - ра.

рець - ке - є війсь - ко, чор - на хма - ра.

рець - ке - є війсь - ко, чор - на хма - ра.

Даний переклад можна вважати найдоцільнішим. Тенори в високому регістрі підкреслюють драматизм ситуації.

Можливий інший варіант перекладу. До уваги візьмемо шостий- дев'ятий такти.

92

(Помірно) Варіант Б

Ой зійшла зоря

Такий переказ можливий, як один з варіантів куплетів, окрім самого закінчення (8-9 такти). Низька теситура, вузьке розташування голосів не дає можливості розвернути повноцінний акорд. Тому цей епізод в пропонуваному варіанті звучатиме тьмяно, не образно.

Розглянемо ще один варіант переказу мішаного народного хору на чоловічий з різнобічною фактурою викладу.

Б) *Із зміною тональності.* (приклад...”Ой коляда, колядниця).

Як бачимо, сопранова тема переходить до тенора другого (1-8 такти), теноровий вигук – до баритона (1-3 такти), басова вставка (4 такт) – до тенора першого.

Основні події переказу відбуваються з дев'ятого по дванадцятий такти. Альтернативні підголоски передали тенору першому. Він звучить у верхньому регістрі, як і належить такого роду підголоскам. Основну тему передали тенору другому, а з'єднані в одну партію басы і баритони тільки підсилюють художнє враження своєю моторикою, гумором, танцювальністю.

Можливий і інший варіант переказу цього речення (Варіант Г). Проте таке

всеохоплююче нагромадження звуків ніякої художньої цінності не матиме, а лише шкодитиме їй.

Завдання для самостійної роботи.

Перекладіть хорові обробки народних пісень:

94 Помірно з почуттям

Тенор соло

Діброво зелена

Обробка А. Авдієвського

The musical score is written for a tenor solo and piano accompaniment. It consists of three systems of music. The first system (measures 1-4) is in 4/4 time and features a tenor line with lyrics and piano accompaniment. The second system (measures 5-7) is in 3/4 time and includes dynamic markings like *mf* and *f*. The third system (measures 8-10) is in 4/4 time and continues the tenor line and piano accompaniment.

Ой діб-ро-во зе - ле-на
Мм... Ой діб-ро-во зе - ле-на. Ой діб-ро-во,
Мм... Гей, гей, ду, ду, ду

5 *mf* Діб - ро - во зе -
mf Гей - я! *f* Ду, ду, ду, ду, ду, ду, *f* Гей - я! Гей - я, гей! *p* Мм...
mf Гей - я! *f* Гей - я! Гей - я, гей! *p*

8 ле-на, о - зо - вись до ме - не, о - зо - вись до си - на
Мм... Мм...
О - зо - вись до ме-не, мм...

13

вся мо-я ро-ди-на.

гей, вся мо-я ро-ди-на, гей,

ду, ду, ду

95 (Помірно)

Стоїть гора високая

Баритон соло

Обробка К.Котенка

2. Підга-ем в'єть - ся рі - чень - ка як скло, во - на бли - щить, бли - щить, до - ли - но - ю ши - ро - ко - ю ку - дись во - на бі - жить.

(рай) М... М...

8

щить, до - ли - но - ю ши - ро - ко - ю ку - дись во - на бі - жить.

щить, до - ли - но - ю ши - ро - ко - ю ку - дись во - на бі - жить.